سیاست

ترسی از جنگیدن با ابرقدرتی مانند امریکا نداریم

معاون اجرایی رییس‌جمهوری تاکید کرد: ما به دلیل دکترین صریح رهبر شهید دیگر ترسی از جنگیدن با ابرقدرتی مانند امریکا یا قدرت اتمی مانند رژیم اسراییل نداریم. محمدجعفر قائم‌پناه، روز (دوشنبه ۲۳ شهریور) در نشست معاونان دبیرخانه و مدیرعامل سازمان‌های مناطق آزاد اظهار کرد: ما دیگر ترسی از جنگیدن با ابرقدرتی مانند امریکا یا قدرت اتمی به نام اسراییل نداریم. این را مدیون دکترین صریح رهبری هستیم. وی با تاکید بر اینکه دشمن قصد داشت تمدن ایران را نابود کند اما سه استراتژی مهم به شکست دشمن انجامید، اظهار کرد: هیچ‌کس تصور نمی‌کرد ایران بتواند مقابل دو قدرت اتمی جهان بایستد. مهم‌ترین علت پیروزی ملت ایران مدیون دکترین نظامی صریح رهبر شهید انقلاب اسلامی و توان علمی دانشمندان دفاعی ایران بود که توانستند به روزترین سلاح‌های جهان را تولید کنند. جادارد دست تمام رزمندگان و مهندسان و عزیزانی که پای لانچرها نشستند و پهپادها را به حرکت درآوردند و موشک‌ها بر سر دشمن فرود آوردند، بوسه بزنیم. معاون اجرایی رییس‌جمهوری ادامه داد: نکته سوم هم مقاومت و پایداری مردم ایران بود؛ ملت ایران ایستاد و پایداری کرد، ایرانیان پای وطن و هویت خود ایستادند. قائم‌پناه همچنین با تاکید بر اینکه هیچ جنگی خوب نیست و ایران جنگ‌طلب نیست، یادآور شد: ما در موضع دفاع هستیم و دفاع از ایران، هویت و تاریخ و تمامیت ارضی را به‌خوبی بلدیم. جنگ خوب نیست اما می‌تواند منشأ توسعه نیز باشد همانطور که بسیاری کشورها با ایستادگی به توسعه دست یافتند. وی همچنین با بیان اینکه نگاه دولت باید در چارچوب تقویت اقتصاد ملی باشد، گفت: به‌جای شعار باید منطق مشخصی برای اداره مناطق آزاد داشته باشیم و همه مدیران باید به این باور برسند که مدیریت یکپارچه، دقیقاً برای ایجاد چنین ساختاری پیش‌بینی شده است. باید بررسی شود چرا مدیریت یکپارچه در مناطق آزاد به شکل کامل اجرا نمی‌شود و چه مداخلاتی موجب اختلال در این مدیریت شده است. معاون اجرایی رییس‌جمهوری تصریح کرد: باید حقوق قانونی سرمایه‌گذاران با تغییر مدیران و رویه‌ها دستخوش تغییر نشود. وقتی سرمایه‌گذاری صدها میلیارد تومان در یک منطقه انجام داده است، نباید با تغییر مدیریت و ایجاد یک سلیقه جدید، فعالیت او متوقف یا ماه‌ها بلاتکلیف شود. نحوه برخورد ما با سرمایه‌گذار موجود برای سرمایه‌گذار جدید اهمیت زیادی دارد و اگر سرمایه‌گذار احساس کند حقوق و سرمایه او در معرض تصمیم‌های سلیقه‌ای قرار دارد، اعتماد او از بین خواهد رفت. قائم‌پناه ادامه داد: لازم است روابط اقتصادی مناطق مرزی با کشورهای همسایه گسترش پیدا کند. برای نمونه، دولت کمیسیون‌های مشترک با کشورهای مختلف را مصوب کرده است و مناطق آزاد نیز باید در این چارچوب با استانداران و دستگاه‌های مرتبط تعامل و هماهنگی داشته باشند. وی تصریح کرد: کشور با محدودیت منابع مواجه است و در یک جنگ اقتصادی تمام‌عیار قرار دارد. بنابراین باید از همه ظرفیت‌های موجود برای توسعه اقتصادی استفاده کنیم.

بخشی از بیمارستان‌های تخریب شده در جنگ بازسازی شده‌اند

رییس شورای اطلاع‌رسانی دولت گفت: جنگ و توطئه‌های دشمن همچنان ادامه دارد و دشمن با جنگ و فشارهای اقتصادی در حال توطئه است اما روایت دقیق، صادقانه و به‌موقع از اقدامات و کاستی‌ها، مهم‌ترین عامل در تقویت اعتماد عمومی و امید مردم به آینده است. الیاس حضرتی روز ۲۳ شهریور در نشست مشترک وزارت بهداشت و ارکان شورای اطلاع‌رسانی دولت با بیان اینکه از ویژگی‌های دولت چهاردهم این است که فعالیتش با بحران‌ها همزمان بود، تصریح کرد: شرایط به نحوی نبود که یک بحران وجود داشته باشد یا یک مشکل پیش بیاید، مشکلی تمام شود و مشکل بعدی پیش بیاید. از زمان آغاز دولت با بحران بدهی‌ها مواجه شدیم و این شرایط هنوز ادامه دارد. تمام وزارتخانه‌ها با یک بحران عجیب و غریبی مواجه بودند؛ به‌طور مثال وزارت بهداشت حدود ۱۲۰ همت بدهی داشت و بدهی وزارت کشاورزی ۵ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار فقط برای یک مورد بود. رییس شورای اطلاع‌رسانی دولت یادآور شد: ترور اسماعیل هنیه اعلام رسمی آغاز جنگ بود. سپس با خشکسالی وحشتناکی مواجه شدیم که در کشور سابقه نداشت. جنگ ۱۲ روزه و به‌دنبالش حوادث دی‌ماه که با هدف براندازی بود، رخ داد. جنگ چهل روزه و شهادت رهبر عزیزمان از پیچیده‌ترین مقاطع این دوره است. حضرتی درباره تغییر و تحولات منطقه‌ای اظهار کرد: دولت با مجموعه‌ای از اقدامات و فشارهای خارجی مانند روی کار آمدن دولت ترامپ، تحولات منطقه خلیج‌فارس، موضوع غزه، لبنان و سوریه و فشارهای اقتصادی و جنگ تعرفه‌ای ترامپ مواجه شد. وی با بیان اینکه دشمنان از فروپاشی ایران سخن گفته‌اند، تصریح کرد: حفظ ایران در چنین شرایطی مساله اصلی به شمار می‌رفت. اینکه چگونه کشور را حفظ کنیم و از این مجموعه بحران‌های هم‌زمان عبور دهیم. تجربه دو سال گذشته بیان می‌کند حفظ انسجام ملی، مدیریت بحران و عبور از مقاطع حساس به همکاری و همراهی تمام بخش‌های کشور و مردم نیاز دارد. رییس شورای اطلاع‌رسانی دولت درباره ضرورت حفظ ایران و استمرار ارایه خدمات اظهار کرد: از هم نپاشیدن کشور و خدمات‌رسانی در بخش‌های مختلف مانند سلامت، لجستیک، پشتیبانی نیروهای مسلح، معیشت و انرژی، یک دستاورد بزرگ و افتخارآمیز است. هر کدام از حوزه‌ها به تنهایی یک میدان جنگ بود؛ اینکه چگونه توانستیم سربلند و سرافراز بیرون بیاییم و ارایه خدمات را ادامه دهیم، اهمیت زیادی دارد. حضرتی درباره حمله دشمن به انبارهای نفت، گفت: دولت در زمینه تامین سوخت در دوران جنگ موفق عمل کرد. انبارهای نفت شهرری، شهران و بلوار ارتش طی یک روز و یک ساعت هدف حمله قرار گرفت اما مردم با کمبود یا اختلال جدی در حوزه سوخت مواجه نشدند. سوخت در جایگاه‌ها تامین شد؛ به‌نحوی که صف در جایگاه‌های عرضه سوخت شکل نگرفت یا روند ارایه سوخت متوقف نشد. وی ادامه داد: انبارهای کالا و فروشگاه‌ها نیز تامین بود. موفقیت‌ها ماحصل رابطه‌ای دوطرفه میان مردم و مسوولان است. پیش از آغاز به کار دولت چهاردهم، از بحران‌های متعدد کشور سخن گفته می‌شد و حتی در مقطعی از هفت ابربحران یاد شد. ناامیدی نسبت به آینده و بی‌اعتمادی نسبت به مسوولان، دو بحران قلمداد می‌شود که البته تا حدودی کاهش یافته و رابطه مبتنی بر اعتماد میان مردم، مسوولان، حاکمیت و رییس‌جمهوری شکل گرفته است که در سایه عملکرد دقیق، به‌موقع و ارایه روایت‌های درست از اقدامات و شرایط کشور تقویت شده است.

همتی در اجلاس بانکداری اسلامی از مسیرهای پیش رو گفت

انضباط مالی؛ حلقه مفقوده مهار تورم در اقتصاد ایران

تورم در اقتصاد ایران دیگر صرفاً یک شاخص آماری نیست؛ به مساله‌ای تبدیل شده که مستقیماً بر قدرت خرید خانوارها، تصمیم سرمایه‌گذاران، آینده تولید و حتی کیفیت سیاست‌گذاری اقتصادی اثر می‌گذارد. طی دهه‌های گذشته دولت‌های مختلف با ابزارهایی مانند کنترل قیمت، تثبیت نرخ ارز، پرداخت یارانه، محدودیت‌های پولی و اصلاحات مقطعی تلاش کرده‌اند روند افزایش قیمت‌ها را مهار کنند، اما تجربه نشان داده است که بدون برقراری انضباط مالی، هیچ‌یک از این سیاست‌ها به نتیجه‌ای پایدار نرسیده است.

پس از جنگ اخیر و تشدید فشارهای خارجی، اهمیت این موضوع دوچندان شده است. اقتصاد ایران هم‌زمان با محدودیت‌های تجاری، هزینه‌های بازسازی، افزایش انتظارات تورمی و نوسانات بازار ارز مواجه است؛ شرایطی که ضرورت بازگشت به اصول بنیادین مدیریت اقتصاد، یعنی کنترل کسری بودجه، اصلاح نظام بانکی و هدایت نقدینگی به سمت تولید را بیش از گذشته آشکار کرده است.

چرا انضباط مالی اهمیت دارد؟

در ادبیات اقتصادی، انضباط مالی به معنای هماهنگی میان درآمدها و هزینه‌های دولت و جلوگیری از تأمین مالی تورم‌زا است. زمانی که دولت بیش از منابع واقعی خود هزینه می‌کند، ناچار است از مسیر استقراض، افزایش بدهی یا رشد پایه پولی منابع مورد نیاز را تأمین کند؛ فرآیندی که در نهایت به رشد نقدینگی و افزایش سطح عمومی قیمت‌ها منجر می‌شود.

اقتصاد ایران سال‌هاست با همین چرخه مواجه است. هر بار که درآمدهای نفتی کاهش یافته یا هزینه‌های دولت افزایش پیدا کرده، فشار بر منابع پولی بیشتر شده و آثار آن با فاصله‌ای کوتاه در بازار کالا، مسکن، ارز و طلا ظاهر شده است. به همین دلیل بسیاری از اقتصاددانان معتقدند مهار تورم پیش از آنکه یک مساله پولی باشد، یک مساله مالی و ساختاری است.

در شرایط فعلی نیز دولت تلاش کرده بخشی از فشار معیشتی را از طریق کالابرگ و حمایت‌های هدفمند جبران کند، اما حتی این سیاست‌ها نیز بدون منابع پایدار نمی‌توانند به راهکاری دایمی تبدیل شوند. بنابراین نقطه آغاز کنترل تورم، ایجاد انضباط در بودجه و جلوگیری از رشد بی‌ضابطه هزینه‌هاست.

عبدالناصر همتی روز دوشنبه در اجلاس روسای کل بانک‌های مرکزی کشورهای اسلامی در استانبول، در سخنانی با موضوع «فراتر از بیانیه: بازنگری در شیوه اطلاع‌رسانی بانک‌های مرکزی در عصر عدم قطعیت»، به تبیین رویکرد جامع سیاست‌گذار پولی در مواجهه با تکانه‌های برون‌زا، ناترازی‌ها و مدیریت ادراک و انتظارات تورمی پرداخت.

همتی با اشاره به ماهیت پیچیده و چندلایه عدم قطعیت‌های حاکم بر اقتصاد ایران، ریشه بخش عمده‌ای از این نوسانات را ناشی از فشارهای خارجی، تحریم‌ها و ریسک‌های ژئوپلیتیکی دانست که با تنگناهای تراز پرداخت‌ها و ریسک‌های بودجه‌ای تلاقی پیدا کرده‌اند.

وی با تاکید بر اینکه فشارهای خارجی عامدانه بر تحریک «تورم ادراک‌شده» و تبدیل فشارهای اقتصادی به نارضایتی تمرکز دارند، تصریح کرد: بانک مرکزی نمی‌تواند و نباید در قبال نحوه انتقال شوک‌های خارجی به اقتصاد داخلی رویکردی منفعلانه داشته باشد؛ وظیفه ما نه حذف ناممکن عدم قطعیت، بلکه پذیرش مسوولیت حفظ ثبات پولی و مالی در مواجهه با آن است.

خطوط دفاعی سیاست‌گذار: انضباط پولی و مدیریت نوسانات ارزی

رییس کل بانک مرکزی «انضباط پولی» را نخستین خط دفاعی در مدیریت نوسانات اعلام کرد و افزود: مهار موتورهای تورم‌زا، تداوم اعمال محدودیت‌های کمی بر رشد ترازنامه بانک‌ها و جلوگیری جدی از پولی‌سازی کسری بودجه دولت، ضامن جلوگیری از پایدار شدن تورم ناشی از شوک‌های اولیه است.

همتی تخصیص هدفمند ارزی را دیگر برنامه بانک مرکزی برای مدیریت نوسانات برشمرد و گفت: اولویت‌بخشی ارزی به کالاهای اساسی نه با هدف دفاع از یک نرخ اسمی غیرواقعی، بلکه به‌منظور جلوگیری از شوک‌های ناگهانی و هموارسازی اثر انتقال نرخ ارز به سفره خانوار و مهار تورم ادراک‌شده دنبال می‌شود.

رییس هیات عالی بانک مرکزی با اشاره به اجرای بسته سیاستی ترکیبی، گفت: نرخ بهره سیاستی به عنوان قطب‌نمای موضع پولی باقی می‌ماند، اما با مدیریت نقدینگی، کنترل ترازنامه‌ای و هدایت اعتبارات به‌سمت بخش‌های مولد و اشتغال‌آفرین تکمیل خواهد شد.

همتی با تاکید بر اینکه در شرایط بحران و فشارهای امنیتی -اقتصادی «سکوت سیاستی گزینه‌ای خنثی نیست»، در تشریح الزامات راهبرد ارتباطی نوین بانک مرکزی گفت: جلوگیری از خلأ اطلاعاتی اولین راهبرد در این حوزه است. تاخیر در ارتباط شفاف، فضا را برای شایعات و روایت‌های رقیب باز می‌کند؛ از این‌رو توالی، زمان‌بندی و دقت پیام‌ها در اولویت قرار دارد.

وی ارتباط چندلایه با ذی‌نفعان را دومین الزام راهبرد ارتباطی نوین بانک مرکزی دانست و گفت: اطلاع‌رسانی بانک مرکزی بایستی متناسب با مخاطب تنظیم شود به گونه‌ای که سیگنال‌های فنی و دقیق برای بازارهای مالی، پیش‌بینی‌پذیری برای فعالان اقتصادی و بنگاه‌ها، و پیام‌های ساده و معتبر برای خانوارها در خصوص قدرت خرید و تورم ارسال شود.

رییس کل بانک مرکزی ارایه «تابع واکنش» به‌جای وعده‌های صلب را سومین راهبرد برشمرد و افزود: تشریح سناریوهای مختلف و شفاف‌سازی نحوه پاسخ سیاست‌گذار به تغییر شرایط، جایگزین تعهد به مسیرهای خطی و غیرمنعطف شده است.

رییس کل بانک مرکزی در پایان با اشاره به اینکه سیاست پولی به‌تنهایی قادر به لنگرسازی انتظارات نیست، خاطرنشان ساخت: تصمیمات مالی، سیاست‌های تجاری، قیمت‌گذاری‌های دستوری و تحولات ساختاری به‌طور مستقیم بر تورم و نرخ ارز اثرگذارند. شفاف‌ترین ارتباطات بانک مرکزی نیز با ارسال سیگنال‌های متناقض از سایر ارکان اقتصادی تضعیف می‌شود؛ آنچه پایداری ثبات را تضمین می‌کند، هماهنگی و انسجام کامل در مجموعه سیاست‌های کلان کشور است.

نقدینگی؛ متغیری که همه به آن اشاره می‌کنند

تقریباً درباره یک موضوع میان سیاست‌گذاران و کارشناسان اختلاف چندانی وجود ندارد: رشد بالای نقدینگی یکی از مهم‌ترین موتورهای تورم در اقتصاد ایران است.

نقدینگی زمانی خطرناک می‌شود که به جای ورود به فعالیت‌های مولد، وارد بازارهای دارایی شود. در چنین شرایطی پول به سمت خرید ارز، طلا، زمین و مسکن حرکت می‌کند و به جای افزایش تولید، موجب افزایش قیمت دارایی‌ها و سپس انتقال این افزایش به سایر بخش‌های اقتصاد می‌شود.

بانک مرکزی در ماه‌های اخیر کنترل رشد ترازنامه بانک‌ها و محدود کردن اضافه‌برداشت را به عنوان یکی از مهم‌ترین سیاست‌های خود دنبال کرده است. هدف این سیاست کاهش خلق پول بانکی و جلوگیری از رشد شتابان پایه پولی است؛ هرچند بسیاری از اقتصاددانان معتقدند این اقدامات زمانی موثر خواهد بود که هم‌زمان با اصلاح ساختار بانک‌ها اجرا شود.

ناترازی بانک‌ها؛ ریشه‌ای فراتر از یک بحران بانکی

یکی از مهم‌ترین چالش‌های اقتصاد ایران، ناترازی شبکه بانکی است؛ مفهومی که طی سال‌های اخیر از یک اصطلاح تخصصی به یکی از کلیدواژه‌های اصلی سیاست اقتصادی تبدیل شده است. بانکی که دارایی‌های غیرنقدشونده فراوان دارد اما باید سپرده‌های مردم را پاسخ دهد، ناچار به استقراض از بانک مرکزی یا استفاده از منابع بین‌بانکی می‌شود. این فرآیند اگر به صورت مزمن ادامه پیدا کند، عملاً به خلق پول جدید و افزایش تورم منجر خواهد شد.

مشکل زمانی پیچیده‌تر می‌شود که بخشی از دارایی بانک‌ها نه در قالب تسهیلات تولیدی، بلکه در پروژه‌های ساختمانی، شرکت‌داری و بنگاه‌داری قفل شده باشد. بسیاری از بانک‌ها طی سال‌های گذشته به جای ایفای نقش واسطه مالی، به بازیگران بازار املاک و شرکت‌های اقتصادی تبدیل شدند؛ موضوعی که هم نقدشوندگی دارایی‌ها را کاهش داد و هم منابع را از مسیر تولید دور کرد.

اصلاح این وضعیت تنها با افزایش نظارت ممکن نیست؛ بلکه نیازمند خروج تدریجی بانک‌ها از بنگاه‌داری، شفاف‌سازی صورت‌های مالی و تعیین تکلیف موسسات ناتراز است.

ولی‌الله سیف رییس کل سابق بانک مرکزی در این رابطه گفته: ناترازی بانک را نباید صرفاً به این معنا گرفت که بانک مطالبات غیرجاری زیادی دارد یا در بنگاه‌داری گرفتار شده است. ناترازی زمانی شکل می‌گیرد که ارزش واقعی و نقدشوندگی دارایی‌های بانک برای ایفای تعهدات آن کافی نباشد. بنابراین باید میان علت و نشانه تفاوت گذاشت. مطالبات غیرجاری و دارایی‌های منجمد یکی از مهم‌ترین عوامل تشدیدکننده ناترازی‌اند. هنگامی که تسهیلات بازپرداخت نمی‌شوند یا دارایی‌های بانک قابلیت نقدشوندگی ندارند، منابع بانک عملاً قفل می‌شود. اما باید پرسید چرا چنین مطالباتی ایجاد شده‌اند؟ بخشی ناشی از ضعف اعتبارسنجی و مدیریت ریسک بانک‌هاست، بخشی از تسهیلات تکلیفی، بخشی از رکود و شوک‌های اقتصادی و بخشی نیز از عدم امکان وصول مطالبات از دولت و بنگاه‌های دولتی ناشی می‌شود.

بنگاه‌داری نیز مشکل مهمی است، اما در بسیاری موارد خود معلول ناترازی است. بانکی که با مطالبات مشکوک‌الوصول مواجه شده، ممکن است به جای شناسایی زیان واقعی، از طریق تملک بنگاه یا املاک و مستغلات، دارایی خود را در ترازنامه حفظ کند. بنابراین بنگاه‌داری می‌تواند ناترازی را پنهان و مزمن کند، نه اینکه الزاماً منشأ اولیه آن باشد. تسهیلات تکلیفی نیز در صورتی که بدون تأمین منابع و بدون ارزیابی ریسک به بانک تحمیل شوند، مستقیماً به ناترازی منجر می‌شوند. اما مساله اساسی‌تر این است که دولت هزینه سیاست‌های حمایتی خود را به جای بودجه عمومی، به ترازنامه بانک‌ها منتقل می‌کند. در این حالت، بانک عملاً بخشی از وظایف مالی دولت را انجام می‌دهد. نرخ‌های سود نامتناسب با تورم و ریسک نیز نقش مهمی دارند. اگر بانک مجبور باشد سپرده را با نرخ بالا جذب کند ولی نتواند دارایی‌های خود را با نرخ متناسب و با ریسک قابل‌قبول به کار گیرد، حاشیه سود او منفی می‌شود. در اقتصاد تورمی، سرکوب نرخ‌های سود نیز می‌تواند موجب تخصیص نادرست منابع و افزایش تقاضای تسهیلات شود. اما در سطح عمیق‌تر، به نظر من باید به ضعف حکمرانی و نظارت بانکی توجه کرد. اگر بانک مرکزی از اقتدار، استقلال و ابزار کافی برای جلوگیری از رشد بی‌ضابطه ترازنامه بانک‌ها، شناسایی به‌موقع زیان، افزایش سرمایه و اصلاح بانک‌های مشکل‌دار برخوردار نباشد، همه عوامل فوق می‌توانند در طول زمان انباشته شوند. در نهایت، رابطه مالی دولت و بانک‌ها مهم‌ترین حلقه این زنجیره است. وقتی دولت با کسری بودجه مواجه می‌شود، بخشی از آن را به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به نظام بانکی منتقل می‌کند؛ بانک‌ها نیز برای تأمین مالی این فشارها به منابع بانک مرکزی وابسته می‌شوند. در نتیجه، ناترازی مالی دولت به ناترازی بانکی و نهایتاً به رشد پایه پولی و تورم منتقل می‌شود.

کسری بودجه و تورم؛ رابطه‌ای جدایی‌ناپذیر

تورم تنها محصول عملکرد بانک‌ها نیست. بخش مهمی از فشارهای قیمتی به کسری بودجه بازمی‌گردد؛ موضوعی که تقریباً همه اقتصاددانان درباره آن اتفاق نظر دارند.

زمانی که درآمدهای دولت با هزینه‌هایش همخوانی ندارد، سه راه بیشتر باقی نمی‌ماند: افزایش مالیات، استقراض یا خلق پول. اگر مالیات بدون رشد اقتصادی افزایش یابد، تولید آسیب می‌بیند؛ اگر استقراض بی‌ضابطه باشد، بدهی دولت افزایش پیدا می‌کند؛ و اگر پایه پولی رشد کند، تورم تشدید می‌شود. به همین دلیل انضباط مالی صرفاً به معنای کاهش هزینه نیست، بلکه به معنای افزایش بهره‌وری هزینه‌هاست. حذف ردیف‌های غیرمولد، اصلاح یارانه‌های ناکارآمد، بهبود نظام مالیاتی و افزایش درآمدهای پایدار، چهار ضلع اصلی این اصلاح محسوب می‌شوند.

آیا مهار تورم بدون رشد اقتصادی ممکن است؟

پاسخ بسیاری از اقتصاددانان منفی است. تجربه کشورهای مختلف نشان می‌دهد کاهش پایدار تورم زمانی رخ می‌دهد که عرضه کالا و خدمات نیز افزایش پیدا کند. اگر سیاست پولی انقباضی اجرا شود اما تولید رشد نکند، اقتصاد وارد رکود می‌شود و فشار معیشتی ادامه خواهد یافت. در ایران نیز ظرفیت‌های خالی فراوانی در بنگاه‌های کوچک و متوسط وجود دارد. بسیاری از این واحدها با کمتر از ظرفیت اسمی فعالیت می‌کنند و مشکل اصلی آنها کمبود سرمایه در گردش، مواد اولیه یا بروکراسی اداری است. فعال شدن همین ظرفیت‌ها می‌تواند بدون سرمایه‌گذاری سنگین، عرضه را افزایش دهد و بخشی از فشار تورمی را کاهش دهد. از این منظر، مهار تورم و رونق تولید دو سیاست متضاد نیستند؛ بلکه مکمل یکدیگرند. هرچه تولید بیشتر شود، نیاز اقتصاد به واردات کاهش می‌یابد، اشتغال افزایش پیدا می‌کند و فشار بر بازار ارز نیز کمتر خواهد شد.

بازار ارز؛ بازتاب انتظارات تورمی

یکی دیگر از حلقه‌های مهم مدیریت تورم، ثبات بازار ارز است. در اقتصاد ایران، هر جهش ارزی معمولاً با فاصله کوتاهی به افزایش قیمت کالاها منجر می‌شود. به همین دلیل مدیریت انتظارات ارزی اهمیت زیادی دارد. بانک مرکزی در ماه‌های اخیر بارها بر کافی بودن ذخایر ارزی و آمادگی برای مداخله در بازار تأکید کرده است. این پیام‌ها علاوه بر جنبه عملی، نقش روانی نیز دارند؛ زیرا بخشی از تقاضای ارز ناشی از نگرانی مردم نسبت به آینده قدرت خرید ریال است. البته ثبات ارزی تنها با تزریق ارز به دست نمی‌آید. اگر انضباط مالی برقرار نشود و نقدینگی همچنان با سرعت بالا رشد کند، فشار بر بازار ارز دوباره بازخواهد گشت. بنابراین سیاست ارزی و سیاست پولی باید در یک مسیر واحد حرکت کنند.

مسیر پیش رو

اقتصاد ایران امروز در نقطه‌ای قرار گرفته که دیگر راهکارهای کوتاه‌مدت به تنهایی پاسخگو نیستند. تجربه سال‌های گذشته نشان داده تثبیت دستوری قیمت‌ها، تزریق مقطعی ارز یا محدودیت‌های اداری، شاید برای مدتی بازار را آرام کند، اما بدون اصلاحات ساختاری، تورم دوباره بازمی‌گردد.

انضباط مالی به معنای کاهش بی‌هدف هزینه‌های دولت نیست؛ بلکه به معنای تخصیص بهینه منابع، اصلاح نظام بانکی، کنترل کسری بودجه و هدایت نقدینگی به‌سمت تولید است. در کنار آن، تقویت بخش خصوصی، توسعه بازار سرمایه، کاهش بنگاه‌داری بانک‌ها و افزایش بهره‌وری تولید می‌تواند زمینه خروج تدریجی اقتصاد از چرخه رکود تورمی را فراهم کند.

در نهایت، سرنوشت تورم در ایران بیش از آنکه به یک تصمیم مقطعی وابسته باشد، به مجموعه‌ای از اصلاحات هماهنگ وابسته است. اگر این اصلاحات با ثبات سیاسی، انضباط مالی و اعتماد فعالان اقتصادی همراه شود، می‌توان ابتدا سرعت رشد قیمت‌ها را مهار کرد و سپس در میان‌مدت به کاهش پایدار تورم و بازگشت ثبات به اقتصاد امیدوار بود.

مسعود پزشکیان در نشست با جمعی از بازنشستگان در وزارت کار:

رقم کالابرگ قطعا افزایش می‌یابد

رییس‌جمهوری اعلام کرد: رقم کالابرگ قطعاً افزایش خواهد یافت و حتماً در حوزه بهداشت و درمان بازنشستگان و معیشت، تصمیمات سازنده‌ای اتخاذ خواهد شد. مسعود پزشکیان روز دوشنبه، ۲۳ شهریور در نشست با جمعی از بازنشستگان که در وزارت کار برگزار شد، با اشاره به جنایت‌های امریکا و رژیم صهیونیستی علیه ملت ایران، تصریح کرد: متأسفانه کسانی مدعی حقوق بشر و انسانیت هستند که با ابزار و تکنولوژی‌هایی که در اختیار دارند، کودکان و مردم بی‌گناه و به‌ویژه رهبر ما را شهید می‌کنند. از طرفی برخی از ایرانیان خارج از کشور همسو با دشمنان به دنبال تحریک مردم در داخل کشور هستند. خوب است انصاف و انسانیت داشته باشیم.

امریکا راه‌ها را بسته و دنبال ایجاد اختلاف در ایران است

رییس‌جمهوری وحدت و انسجام را رمز ایستادگی در برابر قلدری امریکا دانست و گفت: چنانچه در کشور همدلی و هم‌افزایی وجود داشته باشد و بتوانیم وحدت و انسجام را حفظ کنیم، هیچگاه در مقابل امریکا سر خم نخواهیم کرد. واقعیت این است آنها قلدری می‌کنند و با مشکلات و محدودیت‌هایی که ایجاد کرده‌اند، به دنبال فروپاشی اجتماعی هستند. امریکا راه‌ها را بسته و به دنبال ایجاد اختلاف در کشور است. پزشکیان با اشاره به استفاده از تکنولوژی از سوی امریکا و رژیم صهیونیستی، یادآور شد: آنان دولت تروریست ایجاد کرده‌اند و هر کس را که دلشان می‌خواهد، ترور می‌کنند. در غزه نیز مردم بی‌گناه آن منطقه را تروریست می‌نامند، در حالی که آنان حتی آب و غذا ندارند.

مطالبات بازنشستگان را در جلسه‌ای بررسی می‌کنیم

رییس‌جمهوری در بخش دیگری با اشاره به مطالبات نمایندگان کانون‌های بازنشستگی، تصریح کرد: می‌توانیم با حضور نمایندگان شما در جلسات تخصصی، مطالبات و مشکلات مطرح شده در جلسه را هدفمند مدیریت کنیم و برای هر کدام راه‌حلی داشته باشیم. وظیفه‌ام می‌دانم در اسرع وقت این جلسات تخصصی در حوزه‌های معیشتی، بیمه، قوانین، معوقات، دارو و سلامت با کارگروه‌های مربوطه بازنشستگان برگزار و برای هر کدام راه‌حلی ارایه شود. وجود همکاری و هم‌افزایی در تمام حوزه‌ها ضرورت دارد و می‌توانیم کاری کنیم که زندگی آرامی داشته باشیم و بخشی از دغدغه‌های شما کاهش یابد. پزشکیان با اشاره به ظرفیت محله‌محوری و مسجدمحوری، یادآور شد: بستر را برای حضور و استفاده از تجربه و مهارت شما بازنشستگان در استانداری‌ها فراهم می‌کنیم. اغلب این فعالیت‌ها نیاز به بودجه ندارد، بلکه وجود زبان مشترک و همدلی، پیش‌نیاز برطرف کردن برخی از مسائل است. رییس‌جمهوری با اشاره به ضرورت پرهیز از نگاه تبعیض‌آمیز گفت: هر ایرانی که در این آب و خاک زندگی می‌کند، فارغ از قومیت، جنسیت، دین یا مذهب مورد احترام است و باید از امکانات کشور بهره‌مند شود. به همین دلیل است که می‌گویم، با همکاری و وفاق می‌توانیم روندها را اصلاح کنیم و بهبود ببخشیم.

رقم کالابرگ قطعاً افزایش خواهد یافت

پزشکیان درباره برخی از برنامه‌های حمایتی دولت اعلام کرد: رقم کالابرگ قطعاً افزایش خواهد یافت و حتماً در حوزه بهداشت و درمان بازنشستگان و معیشت، تصمیمات سازنده‌ای اتخاذ خواهد شد. از همین رو اکنون در حال تقویت روابط با سایر کشورهای همسایه هستیم.

تعامل ما با کشورهای دوست و همسایه از راه زمینی تقویت شده است

وی تاکید کرد: اگر دست به دست یکدیگر بدهیم، می‌توانیم به مسائل و دغدغه‌های شما رسیدگی کنیم و از هیچ کوششی برای کاهش سطح نیاز و مطالبات شما دریغ نخواهیم کرد. اگرچه امریکا راه‌های دریایی را بسته است، اما از راه زمینی سطح تعامل ما با سایر کشورهای دوست و همسایه بیشتر شده است.

اقتصادکلان

دستور اژه‌ای برای حسابرسی ویژه شرکت‌های دولتی و دریافتی مدیران

حجت‌الاسلام‌والمسلمین محسنی‌اژه‌ای، روز دوشنبه ۲۳ شهریور، طی سخنانی در نشست شورای عالی قوه قضاییه، به موضوع شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت و بودجه‌ای که به آنها طی سنوات مختلف اختصاص داده می‌شود، پرداخت و اظهار کرد: تعداد قابل توجهی از شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت در کشور وجود دارد؛ برخی آگاهان، تعداد آنها را بیش از ۳۰۰ شرکت قلمداد می‌کنند؛ بودجه تخصیصی به این شرکت‌ها بیش از بودجه دولت است؛ در اینجا به رییس سازمان بازرسی کل کشور دستور می‌دهم تا بررسی ویژه و جامعی را پیرامون این شرکتها به عمل آورد. باید به‌طور دقیق مشخص شود که شرکت‌های مزبور، این بودجه‌ها را در چه حوزه‌هایی صرف می‌کنند؟ آیا سودده هستند یا زیان‌ده؟ این شرکت‌ها چگونه اداره می‌شوند؟ آیا اساساً وجودشان ضروری است؟ علی‌ای حال باید یک اقدام جامع و آسیب‌شناسانه درباب این شرکتها صورت گیرد. رییس قوه قضاییه افزود: باید مشخص شود که تعداد دقیق اعضای هیات‌مدیره‌های این شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت چه مقدار است؟ آیا این اعضای هیات‌مدیره‌ها اعم از موظف و غیرموظف، در بخش‌های دیگر نیز مشغول هستند یا خیر؟ باید دقیق مشخص شود که میزان دریافتی، حقوق، پاداش یا حق جلسه آنها چه مقدار است؟ آیا هیات‌مدیره‌ای که پاداش می‌گیرد، شرکت متبوعش سوده‌ده است یا زیان‌ده؟ قطعاً اگر شرکتی زیان‌ده باشد و اعضای هیات‌مدیره‌اش پاداش دریافت کنند، امری خلاف قانون صورت گرفته است.

رییس دستگاه قضا به مقوله بودجه مسوولیت‌های اجتماعی شرکت‌های دولتی نیز گریزی زد و گفت: این شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت، بودجه‌ای تحت عنوان بودجه مسوولیت‌های اجتماعی دریافت می‌کنند؛ این مقوله فی‌نفسه پسندیده و مستحسن است؛ لکن باید مشخص شود که این بودجه مسوولیت‌های اجتماعی، در کدام حوزه‌ها مصرف می‌شود.

رییس عدلیه با اشاره به پاداش‌هایی که به اعضای هیات‌مدیره شرکت‌های دولتی تعلق می‌گیرد، عنوان کرد: من سال‌ها قبل بر روی موضوع شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت متمرکز شده بودم؛ چندی پیش نیز از یک مسوول ذیصلاح در باب پاداشی که اعضای هیات‌مدیره یک شرکت مشخص، دریافت کرده بودند، استفسار کردم که مسوول مربوطه پاسخ داد که چنانچه پاداش دریافتی از سود خالص آن شرکت باشد، بلامانع و قانونی است؛ من خطاب به آن مسوول ذیصلاح گفتم که موضوع اصلی نیز همین است که آیا این پاداش دریافت شده از سود خالص شرکت بوده یا خیر؟

محسنی‌اژه‌ای، با تاکید بر اهمیت اصلاح وضعیت شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت اظهار کرد: رییس وقت سازمان بازرسی در مقطع ریاست آقای خدایان طی گزارشی به من اعلام کرد که بالغ بر هزار و ۵۳۵ عضو هیات‌مدیره شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت شناسایی شده‌اند که عضویت آنها مغایر با قانون است؛ تعدادی از آنها با ورود سازمان بازرسی استعفا دادند؛ برای ۳۵۹ نفر از آنها نیز که به قانون تمکین نکردند، پرونده کیفری تشکیل شد. علی‌ایحال تاکید موکد دارم که موضوع مورد اشاره باید با جدیت دنبال شود. این مقوله، آسیب‌زا و زمینه فساد است. علاوه بر اهتمام ویژه در خصوص تعیین تکلیف تمامی آن ۳۵۹ نفری که برای‌شان پرونده کیفری تشکیل شده، باید مالی که تمامی آن هزار و ۵۳۵ نفر نیز تحصیل کرده‌اند، مورد بررسی جامع قرار گیرد و چنانچه نامشروع و مغایر با قانون بوده، مسترد گردد. سازمان بازرسی کل کشور در این فقره، در تکمیل اقدام قبلی یک اقدام قاطع، ضربتی و دقیق دیگر انجام دهد. وضعیت فعلی شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت باید اصلاح شود.

رییس